



avdeling
Oslo og Akershus



Naturvernforbundet
Oslo og Akershus



NJFF
Akershus



Lillestrøm kommune

postmottak@lillestrom.kommune.no

Deres ref.: saksnr. 24/01019

Oslo, 26. april 2024

Dette brevet sendes på vegne av Akershus og Oslo Orienteringskrets, BirdLife Oslo og Akershus, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus og Romerike Sopp- og Nyttevekstforening.

Uttalelse til

Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel (2025 - 2035) og forenklet planstrategi (2024 – 2028), Lillestrøm kommune

Hvilke utfordringer og temaer bør samfunnsdelen ta for seg?

Natur- og klimakrisen

Vi står midt i en naturkrise og en klimakrise. Den internasjonale naturavtalen som ble besluttet i Montreal i desember 2022 skal hjelpe oss å løse naturkrisen. Sammen med resten av verden skal Norge følge opp 2030-målene om 30 % bevaring av land og hav og at 30 % av naturen som i dag er ødelagt, skal restaureres. Mentale utfordringer, livsstilssykdommer og ensomhet er noen av de største helseutfordringene vi står overfor. Naturen er en kilde til forbedret fysisk og psykisk helse. Derfor er ivaretagelse av naturen ikke bare avgjørende for naturen i seg selv, men også for menneskers helse og trivsel. **Det er veldig bra at samfunnsdelen inkluderer at natur- og klimakrisen er en del av utfordringene kommunen står ovenfor.**

Vi er kjent med Lillestrøm kommunes nylig vedtatte, gode temaplan for naturmangfold. Det blir viktig at denne er en viktig føring i det videre planarbeidet. Miljødirektoratet har nylig lansert *Kunnskapsarena for klima og natur i planlegging*. Webinaret «*Hvordan ta hensyn til naturmangfold i planarbeid*»¹ inneholder masse god informasjon om hvordan ta hensyn til naturmangfoldet, se særlig

¹ [Webinar: Hvordan ta hensyn til naturmangfold i planarbeid](#), Miljødirektoratet, mars 2024



eksemplene fra Stavanger kommune.

Tilgjengelig natur

Tilgjengelig natur og rekreasjonsområder i nærmiljøet er for livskvalitet, fysisk og psykisk helse, aktiv aldring, lek og læring. Arealpresset i byggesonen gjør det viktig å prioritere grønne strukturer i planleggingen. **Det er derfor veldig bra at kommunen skal utarbeide ytterligere analyser av hva som finnes av grønstruktur i kommunen og innbyggernes tilgang til den.**

FNF arrangerte i fjor et seminar om forskning og eksempler på utfordringer og muligheter rundt ivaretagelse av grønne lunger i urbane strøk. Virkemidler for å ivareta og opparbeide nærnatur ble også presentert. [Opptak og oppsummering er tilgjengelig her.](#)

Hvordan kan vi sikre gode innspill i det videre arbeidet fra innbyggere og øvrig nærings- og samfunnsliv?

Bred, aktiv involvering og samarbeid kan bidra til å få fram et helhetlig kunnskapsbilde og kjennskap til utviklingsbehov og muligheter.

Kommunen bør synliggjøre mulighetene for tidlig innspill for befolkningen

Vi får alltid tips fra kommuner og andre om viktigheten av å komme tidlig inn i saksprosessen for at våre innspill faktisk kan medvirke til endring av saken. En måte å komme tidlig inn på er å få innsikt i de politiske møtene som behandler innspilte saker (fra f.eks. utbyggere) og kommunens egne utbyggingssaker. Men for å få med seg dette må man tråle postlistene hos kommunen og sakslistene til kommunens relevante politiske utvalg, formannskap og kommunestyre. Dette er en veldig stor jobb for frivilligheten for å få tidlig innsikt. Når en plan kommer på høring til allmennheten, er den ofte allerede såpass gjennomarbeidet at det er mindre sannsynlig med store endringer basert på våre innspill. Paradokset her er at det synes å være en motsatt sammenheng mellom synligheten til saker og graden av påvirkningsmulighet over tid. Jo lengre en sak beveger seg gjennom planprosessen, desto mindre påvirkningsmulighet synes det å være. Samtidig øker imidlertid synligheten til saken utad. Dette er nok ikke bevisst, men pga. selve systemet som ligger til grunn.

Enkel og lettfattelig informasjon til frivilligheten om planprosesser, f.eks. viktigheten av planprogrammet og muligheten for arealinnspill om grønne arealer i kommuneplanprosessen² kan bidra til bedre forståelse.

Kommunen bør vurdere oppsøkende virksomhet som et medvirkningstiltak i utvikling av kommunens planer og spesielt i forbindelse med utarbeidelse av arealplanen. Oppsøkende virksomhet kan innebære å kontakte organisasjoner som representerer personer med spesiell lokalkunnskap for å få deres synspunkter og tilbakemeldinger, på organisasjonenes hjemmebaner, for eksempel biblioteket, speiderhuset eller i turistforeningens lokaler. Oppsøkende virksomhet vil også ofte være en investering i omdømme og bidra til ytterligere forankring av planene.

Kommunen bør vurdere opprettelsen av et rådgivende utvalg for natur. Rådgivende medvirkningsorgan kan gi en direkte og strukturert kanal for dialog og samarbeid mellom

² [Eksempel på arealinnspill fra frivilligheten](#) som ble godt tatt imot av Tønsberg kommune, FNF Vestfold 2022

kommunale myndigheter og ulike grupper i samfunnet. Rådene kan bidra til å øke forståelsen og kunnskapen om ulike perspektiver og behov i samfunnet, og dermed bidra til mer inkluderende og helhetlige beslutninger. FNF Oslo og Akershus sendte i fjor et innspill til kommunens ønske om opprettelse av et lokalt råd der vi delte våre erfaringer med fordeler og utfordringer rundt slike råd, typer råd vi kjenner til og tips til organisering. [Se brevet her.](#)

Planbehov

Vi leser i planprogrammet at en oversikt over og gjennomgang av kommunens øvrige planbehov først vil bli utarbeidet etter at kommuneplanens samfunnsdel er vedtatt. Under kommer vi med innspill til planer kommunen bør ha med i kommende planperiode.

Plan for frivillighet

Frivillige natur- og friluftsansjoner kunnskap og engasjement gir forvaltningen og politikerne viktige innspill, opplyser og øker engasjementet i befolkningen og får folk ut i aktivitet. **Vi mener at kommunen bør utarbeide en plan for frivillighet** bl.a. for å sikre gode vilkår for frivilligheten som f.eks. faste driftsmidler og fast møteplass med kommunen.

Plan for friluftsliv

Friluftsliv er en viktig kilde til god fysisk og psykisk helse. Lett tilgang til natur i nærmiljøet gir hyppigere bruk. Friluftsliv er også et unikt virkemiddel for å bidra til økt inkludering og motvirke sosial utenforskap. **Vi mener kommunen bør ha en plan for friluftsliv.** Vi anbefaler kommunen å inkludere en sti- og løypeplan **og inkludere arbeidet med de nasjonale prosjektene *Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder og Friluftslivets ferdssårer.***

Klima- og energiplan

Naturområder er nødvendige for å begrense tapet av arter, og å ta vare på naturens økosystemer er blant de beste måtene å motvirke de ekstreme klimaendringene på og samtidig lagre karbon. Regjeringen arbeider med å legge frem en ny stortingsmelding om klima og **vi mener kommunen bør vurdere om kommunens klimastrategi fra 2021 må revideres i løpet av neste periode.**

Andre viktige vurderinger

Revidering av kommuneplanen

Det er viktig å rullere arealdelen for å følge opp nye nasjonale og regionale føringer og nye kommunedelplaner og temaplaner. Det er ingen hensikt å lage nye planer dersom ikke arealplanen revideres og tar hensyn til de nye planene. **Vi støtter derfor at kommuneplanens arealdel revideres.**

Gjennomfør en planvask

Kommunen bør i planarbeidet ta standpunkt til om arealdelen skal ryddes for gamle og urealiserte planområder og at gamle og helt eller delvis urealiserte reguleringsplaner (for eksempel reguleringsplaner eldre enn 10 år) skal endres eller oppheves. Samtidig bør det avklares om kommuneplanen også skal ajourføres for de områdene som er utbygget.

Arealnøytralitet

Arealnøytralitet betyr å gjenbruke og fortette områder som allerede er utbygd, enn å bygge ut mer natur. Idéen går ut på at man skal ha null tap av natur i den fremtidige utviklingen av kommunen. **Vi støtter kommunens ambisjon om å bli arealnøytral.**

Naturrestaurering

FN har utpekt 2021-2030 til verdens tiår for restaurering av økosystemer. I naturavtalen setter verden seg et mål om å restaurere 30 % av forringet eller ødelagt natur. **Vi mener kommunen må inkludere behovet for å skaffe en oversikt over egnede områder for restaurering og hvordan dette kan gjennomføres.** Se eksempel fra pilotprosjektet med metodikk til Nordre Follo kommune³.

Vennlig hilsen

Forum for Natur og Friluftsliv Oslo og Akershus



Maria Rundhaugen Tesaker
Koordinator
FNF Oslo og Akershus

³ [Arealnøytralitet, Nordre Follo kommune](#) og [oversikt over restaurerbar natur i Nordre Follo](#)